

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเรื่อง

ขัณฑ์ทาน **นางสิบสอง** ขานทำนอง **พระรถเมรี** :

นิทานมรดกแห่งอุษาคเนย์

วันศุกร์ที่ ๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ เวลา ๘.๓๐-๑๗.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมและแสดงดนตรี ชั้น ๒ อาคารจุฬารณีย์พิศาลศิลป์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

๑. หลักการและเหตุผล

สถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้สร้างและพัฒนาแผนงานวิจัยโครงการสร้างสรรค์องค์ความรู้อาเซียนเชิงสหวิทยาการ (Multidisciplinary Plan for Creation of Knowledge of ASEAN) แบ่งเป็น

- ชุดโครงการวิจัยภาษาอาเซียน
- ชุดโครงการวิจัยดนตรีเอกอาเซียน
- ชุดโครงการวิจัยวรรณกรรมอาเซียน

ผลจากโครงการวิจัยบางชุดได้มีการเผยแพร่ต่อสาธารณชนไปแล้ว กล่าวเฉพาะชุดโครงการวิจัยวรรณกรรมอาเซียน ได้แก่ โครงการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านอาเซียน คณะนักวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลนิทานอาเซียนจากกลุ่มประเทศอาเซียน ๕ ประเทศ ประกอบด้วยเมียนมา กัมพูชา ลาว ไทย และเวียดนาม

คณะนักวิจัยได้คัดสรรนิทานเรื่อง “นางสิบสอง” หรือ “พระรถเมรี” ซึ่งเป็นนิทานที่เล่าอย่างแพร่หลายในกลุ่มประเทศอุษาคเนย์ มาเป็นกรณีศึกษา ความน่าสนใจของนิทานเรื่องดังกล่าวอยู่ที่ เป็น “นิทานร่วม” ในกลุ่มประเทศอุษาคเนย์ (เมียนมา กัมพูชา ลาว ไทย) และสถานะของนิทานที่แตกต่างกันไป ตามแต่ละพื้นที่ เช่น นิทานมหัศจรรย์ นิทานประจำถิ่น ตำนานประจำถิ่น บทบาทของนิทานเรื่องดังกล่าวยังได้ขยายขยายพรมแดนจากนิทานพื้นบ้านใน “โลกสามัญ” ไปสู่ “โลกศักดิ์สิทธิ์” คือ ปรากฏในรูปแบบศาล ศักดิ์สิทธิ์และรูปเคารพ การถ่ายทอดนิทานเรื่องดังกล่าวพบทั้งในรูปแบบวรรณกรรมมุขปาฐะและลายลักษณ์ รวมไปถึงศิลปกรรมแขนงต่างๆ ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม สื่อพื้นบ้าน สื่อสมัยใหม่

คณะนักวิจัยได้ข้อสรุปว่า นิทานเรื่องนางสิบสอง-พระรถเมรีที่แพร่หลายนั้นส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลจากรถเสนชาดกในปัญญาสชาดก แล้วมีการปรับเปลี่ยนเรื่องราวให้เข้าวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละประเทศ

ข้อมูลภาคสนามที่คณะนักวิจัยได้จากการลงพื้นที่ที่ประเทศเมียนมา กัมพูชา ลาว และประเทศไทย และผ่านการวิเคราะห์แล้วนับว่าเป็นข้อมูลใหม่ที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการด้านภาษา วรรณกรรม คติชนวิทยา ฯลฯ บัดนี้ โครงการวิจัยดังกล่าวได้ดำเนินการเกือบเสร็จสมบูรณ์แล้ว จึงเห็นสมควรจัดโครงการประชุมวิชาการระดับชาติเรื่อง **ขัณฑ์ทานนางสิบสอง ขานทำนองพระรถเมรี : นิทานมรดกแห่งอุษาคเนย์** เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยดังกล่าวสู่ชุมชนวิชาการ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยกับนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้สนใจทั่วไป โดยคณะนักวิจัยจักได้ประสานให้ที่ปรึกษาโครงการวิจัยที่ร่วมเดินทางไปเก็บข้อมูลภาคสนามที่ประเทศเมียนมา กัมพูชา ลาว และประเทศไทย เข้าร่วมเพื่อให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อคณะนักวิจัย ตลอดจนจรรยาบรรณความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้เสนอต่อศูนย์วัฒนธรรม

อาเซียน กระทรวงวัฒนธรรม และสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ซึ่งคาดว่าจะเกิดการเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าว ในฐานะ “นิทานร่วมในอุษาคเนย์” และ “วรรณกรรมอาเซียน” ในวงกว้างต่อไป

ทั้งนี้ ผู้รับผิดชอบโครงการเห็นสมควรจัดทำหนังสือประกอบการประชุมวิชาการ **ประชุมเรื่องนางสิบสองและพระรถเมรี : นิทานมรดกแห่งอุษาคเนย์** เพื่อรวบรวมองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย ตลอดจนบทความที่เกี่ยวข้องจากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ เผยแพร่แก่ผู้เข้าร่วมโครงการและห้องสมุดระดับสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมในวงกว้าง

๒. วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยเรื่อง “อาเซียนนิทัศน์: การศึกษาอัตลักษณ์อาเซียนในนิทานมหัศจรรย์” สนับสนุนโครงการวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ภายใต้แผนงานวิจัยโครงการสร้างสรรค์องค์ความรู้อาเซียนเชิงสหวิทยาการ) ต่อชุมชนวิชาการ

๒) เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษานิทานพื้นบ้านในมิติต่างๆ จากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิจัยของสถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชบัณฑิตยสถาน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชนวิชาการ

๓) เพื่อบูรณาการงานวิจัยของบุคลากรในคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับการบริการทางวิชาการแก่สังคม (แบบไม่มีรายได้) และการทำงานบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

๔) เพื่อจัดทำหนังสือประกอบการประชุมวิชาการ **ประชุมเรื่องนางสิบสองและพระรถเมรี : นิทานมรดกแห่งอุษาคเนย์** เผยแพร่แก่ผู้เข้าร่วมโครงการและห้องสมุดระดับสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ

๕) เพื่อให้สถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชบัณฑิตยสถาน ภาควิชาวรรณคดี ภาควิชาภาษาไทย ภาควิชาดนตรี และฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และมีบทบาทสำคัญในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยงานด้านศิลปวัฒนธรรมระดับชาติและระดับอาเซียน

๓. ผู้รับผิดชอบโครงการ

ที่ปรึกษา:	รักษาการแทนคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ รักษาการแทนรองคณบดีฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ รักษาการแทนผู้อำนวยการสถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชบัณฑิตยสถาน หัวหน้าภาควิชาวรรณคดี หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย หัวหน้าภาควิชาดนตรี
ผู้รับผิดชอบโครงการ:	อาจารย์รัตนพล ชื่นคำ อาจารย์ ดร.ธันวาคม เสรีชัยกุล นางสาวจริยา สุพรรณ

๔. ผู้เข้าร่วมโครงการ (กลุ่มเป้าหมาย)

นักวิชาการ ครู อาจารย์ นิสิตนักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป จำนวน ๑๕๐ คน

๕. กำหนดวัน เวลา และสถานที่จัดโครงการ

วันศุกร์ที่ ๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ เวลา ๘.๓๐-๑๗.๐๐ น. ณ ห้องประชุมและแสดงดนตรี ชั้น ๒ อาคารจุฬารัตน์พิศาลศิลป์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

๖. ลักษณะกิจกรรม

- ๑) การจัดประชุมวิชาการ
- ๒) การจัดทำหนังสือประกอบการประชุมวิชาการ
- ๓) การแสดงประกอบการประชุมวิชาการ

๗. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ระยะเวลา (ปีการศึกษา ๒๕๕๙)				
	เมษายน	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม
๑) จัดเตรียมโครงการ	→				
๒) ขออนุมัติโครงการ	→				
๓) ประสานงานกับวิทยากร	→				
๔) ส่งจดหมายเชิญวิทยากรและผู้เข้าร่วม		→			
๕) จัดทำหนังสือประกอบการประชุมวิชาการ		→	→		
๖) เตรียมความพร้อมของสถานที่จัดโครงการ			→		
๗) จัดโครงการประชุมวิชาการ				๗ ก.ค.๖๐	
๘) ประเมินผลโครงการ					→

๘. วิทยากร

- ๑) ศาสตราจารย์สุกัญญา สุจฉายา
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๒) รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณิต วิงวอน
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๓) นายบุญเตือน ศรีวรพจน์
กรมศิลปากร
- ๔) ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัวผัน สุพรรณยศ
คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ๕) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาณุภัค โมกขศักดิ์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๖) นางบุญธรรม จันทร์สุข
คณะละครชาตรีพรหมสุวรรณ จังหวัดเพชรบุรี
- ๗) อาจารย์ ดร.ฉันทพร เสรีชัยกุล
สถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๘) อาจารย์รัตนพล ชื่นคำ
สถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๙) นางสาวจิริยา สุพรรณ
สถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑) ได้เผยแพร่ผลงานวิจัยเรื่อง “อาเซียนนิทัศน์: การศึกษาอัตลักษณ์อาเซียนในนิทานมหัศจรรย์” สนับสนุนโครงการวิจัยจากคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (ภายใต้แผนงานวิจัยโครงการสร้างสรรค์องค์ความรู้อาเซียนเชิงสหวิทยาการ) ต่อชุมชนวิชาการ

๒) ได้เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษานิทานพื้นบ้านในมิติต่างๆ จากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิจัยของสถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ให้เป็นที่ประจักษ์ต่อชุมชนวิชาการ

๓) เกิดงานบูรณาการงานวิจัยของบุคลากรในคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กับการบริการทางวิชาการแก่สังคม (แบบไม่มีรายได้) และการทำงานบูรณาการศิลปะและวัฒนธรรม

๔) ได้หนังสือประกอบการประชุมวิชาการ ประชุมเรื่องนางสิบสองและพระรถเมรี : นิทานมรดกแห่งอุษาคเนย์ เผยแพร่แก่ผู้เข้าร่วมโครงการและห้องสมุดระดับสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ

๕) สถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์ ภาควิชาวรรณคดี ภาควิชาภาษาไทย ภาควิชาดนตรี และฝ่ายวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เกิดความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก และมีบทบาทสำคัญในการศึกษา ค้นคว้า วิจัยงานด้านศิลปวัฒนธรรมระดับชาติและระดับอาเซียน

๑๐. การประเมินผลและดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

๑) ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการไม่น้อยกว่า ๓.๕๑

๒) จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของกลุ่มเป้าหมาย (กลุ่มเป้าหมาย ๑๕๐ คน)

๓) ได้หนังสือประชุมเรื่องนางสิบสองและพระรถเมรี : นิทานมรดกแห่งอุษาคเนย์ จำนวน ๕๐๐ เล่ม

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติเรื่อง

ชั้นนิทาน **นางสิบสอง** ชานทำนอง **พระรถเมรี**:

นิทานมรดกแห่งอุษาคเนย์

วันศุกร์ที่ ๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ เวลา ๘.๓๐-๑๗.๐๐ น.
ณ ห้องประชุมและแสดงดนตรี ชั้น ๒ อาคารจุฬารามณ์พิศาลศิลป์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน

๘.๓๐-๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
๙.๐๐-๙.๑๕ น.	การบรรเลงมโหรีเรื่อง พระรถเมรี นิสิตและคณาจารย์ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๙.๑๕-๙.๓๐ น.	พิธีเปิด
๙.๓๐-๑๐.๓๐ น.	ปาฐกถาเรื่อง อนุภาคการชนกันในนิทานเรื่องพระรถเมรี : ร่องรอยการก้าวสู่ความเป็นรัฐในอุษาคเนย์ ศาสตราจารย์สุกัญญา สุขฉายา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
๑๐.๓๐-๑๐.๕๐ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๑๐.๕๐-๑๑.๕๐ น.	การบรรยายเรื่อง พระรถเมรี : จากกาพย์ขับไม้ถึงบทมโหรี นายบุญเดือน ศรีวรรณ กรมศิลปากร
๑๑.๕๐-๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน (ตามอัธยาศัย)
๑๓.๐๐-๑๔.๐๐ น.	การเผยแพร่ผลงานวิจัยเรื่อง นิทานเรื่องนางสิบสอง-พระรถเมรี : การศึกษาอัตลักษณ์อาเซียนในนิทานมัทศจรีย์ อาจารย์ ดร.ธันวาคม เสรีชัยกุล อาจารย์รัตนพล ชื่นคำ นางสาวจริยา สุพรรณ สถาบันภาษาศาสตร์และวัฒนธรรมศึกษาราชนครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๑๔.๐๐-๑๔.๓๐ น.	การบรรยายเรื่อง “พระรถเมรี” ในเพลงพื้นบ้าน : ล่ากนิทานและนาฏปฏิภาณปฏิพากย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัวผัน สุพรรณยศ คณะมนุษยศาสตร์และประยุกต์ศิลป์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

- ๑๔.๓๐-๑๕.๐๐ น. การบรรยายเรื่อง **พระรถเมรี : ตั้มโหรีต้นเพลงฉิ่ง**
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาณุภาค โมกขคักดิ์
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๑๕.๐๐-๑๕.๔๕ น. การบรรยายเรื่อง **บทละครรำเรื่องรถเล่น**
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณิต วิงวอน
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๑๕.๔๕-๑๖.๐๐ น. พักรับประทานอาหารว่าง
- ๑๖.๐๐-๑๗.๐๐ น. การแสดงละครชาตรีเรื่อง **พระรถเมรี ตอนเข้าเมืองเมรี**
คณะพรหมสุวรรณ (แม่ครูบุญธรรม จันทร์สุข) จังหวัดเพชรบุรี
- ๑๗.๐๐ น. พิธีปิด

* กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม